

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler: Edmar Bakøy

Saksnr	Utvalg	Møtedato
	Felles landbruksnemnd - Ørland/Bjugn kommuner	

Målsettinger og strategier for hjorteviltforvaltning, Bjugn/Ørland. 2009

Vedlegg:

- Fellingstatistikker elg, hjort og rådyr.
- Statistikk påkjørsler

Sakens bakgrunn og innhold

Bestandene av hjortevilt er en viktig ressurs i landbruket og utgjør en stor del av næringspotensialet i utmarka.

Forvaltningen skal skje med utgangspunkt i bestandsplaner som utarbeides i samspill mellom rettighetshaverne og kommunene. Best tilgjengelig hjorteviltforskning og anbefalinger om forvaltning skal ligge til grunn for den praksis som brukes.

NASJONALE MÅLSETTINGER:

- Bestandene av hjortevilt skal stabiliseres innenfor et nivå som er bærekraftig og det skal tas hensyn til andre samfunnssektorer.
- Bestandene skal ha en biologisk forsvarlig kjønns og aldersstruktur og opprettholde sin naturlige genetiske mangfold.
- Bestandene skal ikke representere en trussel mot biologisk mangfold.
- Forvaltning av leveområdene gjennom annen arealbruk skal sikre viltets krav til kvalitet i et langsiktig perspektiv
- Det skal tilrettelegges for en effektiv beskatning som gir et godt jakttilbud og muligheter for sunn økonomisk utnytting.

REGIONALE MÅLSETTINGER

På møte i Fosen hjorteviltregion den 12. mai ble det drøftet å lage felles forvaltningsplaner for flere kommuner. Etter en sammenligning av bestandssituasjonen for elg viser det seg at områder som har krav om min. 50% felling av elgkalv har de sunneste og beste elgbestandene. Det henvises i denne sammenheng til "Kalmarmodellen" for elgforvaltning. Her skytes 50 % kalv og det er satt restriksjoner på felling av unge elg-okser. Denne forvaltningsmodellen har vist at det blir større gjennomsnittelige slaktevekter når den gjennomføres.

Det anbefales at områder for felles elgforvaltning bør være over 700 kvadratkilometer. Det betyr at flere kommuner bør gå sammen om forvaltning av hjortevilt. Det vil sannsynligvis i løpet av et år komme henvendelse fra nabokommuner til Bjugn og Ørland om samarbeid om hjorteviltforvaltningen.

BJUGN/ØRLAND utmarksråd har følgende anbefaling til kommunene..
Målsetting om årlig felling i Bjugn og Ørland.

Elg	120 – 150 dyr
Hjort	75 – 100 dyr
Rådyr	100 – 150 dyr på fastlandet, Egen målsetting på øyene Storfosna og Kråkvåg.

Forslag til grenseverdier for felling av ulike kjønns og aldersgrupper:

> = minimum, < = maksimum

Elg: kalv> 35%, ku< 15%, okse< 33%, ungdyr og kalv > 60%, okse over 10 spir maks 7%.

Hjort: kalv> 20%, kolle< 20%, bukk<20%, ungdyr og kalv> 60%,

Rådyr = kalv< 50%, rågeit< 20% og råbuk< 30%. fri kvote

Alle tall er prosenter av felt kvote.

Andre forhold:

ELG: Bestanden er i noen områder fortsatt forholdsvis tett og det registreres bla. på at vegetasjonen i utmarka blir beitet hardt og elgen kommer inn på innmarka. Det har det siste året ikke vært så mye elg i tettbygd strøk.

Kjønnsfordeling: Forholdstallet mellom elgokser og elgkyr er for tiden akseptabelt. I 2008 var det en elgokse på 1,7 elgkyr. Anbefalt forhold er en elgokse pr. 1,5-2 elgkyr.

HJORT: Bestanden av hjort har økt i store deler av Bjugn/Ørland. Statistikken viser at hjorten sjeldnere blir utsatt for påkjørsler i trafikken. I forhold til trafikk er det derfor bedre å ha mer av hjort enn rådyr og elg. Den største ulempen med hjort er at den i større grad beiter på rundballer vinters tid. Det er en utfordring at bestanden av hjort trekker mellom vinteroppholdssted og sommeroppholdssted. Dette fører for eksempel til at hjorten trekker bort fra områdene rundt Elveng når jakta begynner. De som har beitepress på innmarka hele sommeren får dermed ikke være med å høste av bestanden. Om vinteren har det i de siste årene vært samling av hjort i områdene rundt Kopparen med store skader på rundballer som resultat.

RÅDYR: Bestanden har vært varierende de siste 15 årene. Dette kan skyldes at mange rådyrkalver tas i forbindelse med siloslått med stadig større maskiner og at revebestanden er stor. Rådyrene er også veldig utsatt for viltpåkjørsler.

Hjortevilt, da spesielt elg, bør ikke i for stor grad ha opphold i nærheten av folk. Grensen for hva som kan tolereres av nærgående hjortevilt bør vurderes fortløpende. Blir imidlertid slike dyr aggressive er det av sikkerhetsmessige grunner ingen annen utvei enn at de må avlives.

Felles utmarksråd for Bjugn og Ørland ivaretar rettighetshavernes interesser i forbindelse med forvaltning av hjortevilt og samordner rettighetshavernes innspill om vilt og innlandsfiske til kommunen.

Utmarksrådet ivaretar den løpende hjorteviltforvaltningen på vegne av kommunene i henhold til inngåtte avtaler.

Administrasjonens vurdering:

Nasjonale og regionale målsettinger bør innarbeides i forvaltningen av hjortevilt. Viltforvalter Paul H. Pedersen understreket på møte om hjorteviltforvaltning høsten 2008 at en ikke måtte sette kalveprosenten for lavt. Han mente at det var riktig med 50 % felling av elgkalv.

Fosen hjorteviltregion gikk i siste møte inn for det samme.

Det er beklagelig at dette møtet i ble avvirket så seint som den 12. mai. Arbeidet med nye bestandsplaner i Ørland og Bjugn var da omtrent slutført. Det vil nå medføre noe ekstraarbeid for viltstellområdene å korrigere kalveprosenten og justere okseprosenten mm. i bestandsplanene. Signalene fra Fosen hjorteviltregion bør likevel tas på alvor.

Det bør derfor anbefales å felle 50 % elgkalv. Det bør også være felles regler for felling av elgokse i hele området. Av hensyn til kjønnsfordelingen bør det ikke felles over 30% elgokse og 1 1/2 årsokse til sammen.

Innspill fra utmarksrådet når det gjelder antall fellinger av elg, hjort og rådyr bør i grove trekk følges. Dersom det lykkes med å skape en bærekraftig hjortebestand i hele området er bestandsmålet på 75 - 100 stk fellinger av hjort sannsynligvis litt for lavt.

Leder i landbruksnemndas innstilling i saken:

MÅLSETTING for hjorteviltforvaltning i Bjugn og Ørland:

Disse målsettingene konkretiserer nasjonale, regionale og kommunale målsettinger.

Målsettingen er å ha sunne bestander av hjortevilt som har tilgang til gode beiter. Det betyr at rogn, osp og selje må inngå som en naturlig del av beitegrunnet.

Differensiert forvaltning tilpasset bestanden av hjortevilt med forskjellige minstearealer i ulike deler av området.

Plan for langsiktig årlig avkastning av hjortevilt.

Elg	120 – 150 dyr
Hjort	100 – 120 dyr
Rådyr	100 – 150 dyr på fastlandet, Egen målsetting på øyene.

Grenseverdier for godkjenning av nye avskytingsavtaler.

min. = minimum, maks. = maksimum

- Elg: kalv min. 50%, eldre ku maks. 15%, okse + 1 1/2 åring maks. 30%,
Ungdyr og kalv min. 60%, og maks 7% storokse over 10 spir.

- Hjort: kalv min. 20%, voksen kulle maks. 20%, voksen bukk maks 20%, ungdyr og kalv min 50%.

- Rådyr = fri kvote i bestandsplanområder. Fordeling: kalv min. 50%, kulle maks. 20%, bukk maks. 30%,

Kjønnsfordeling:

- Ku/okseforholdet i elgbestanden skal ikke overstige 2 elgkyr pr. elgokse.

TILTAK:

- Felles regler for felling av hanndyr av elg i begge kommuner.
- Reduksjon av viltpåkjørsler ved fortsatt rydding langs vei. (Tas inn i bestandsplaner). Rydding av en sektor på minst 10 meter utenfor veikant på utsatte strekninger langs de mest trafikkerte veiene. Dette gjøres i samarbeid mellom grunneierne, kommunene og Statens vegvesen. Kommunene setter av ressurser til å følge opp dette arbeidet.

- Begrense skadevirkninger for jord og skogbruksnæring. Avpasse hjorteviltbestandene i forhold til skadeomfang.
- Søknader om felling av hjortevilt som gjør skade skader på avling og skog behandles på følgende måte.
 - Landbrukskontoret dokumenterer først den oppståtte skaden.
 - Dersom dyr kan felles innenfor tildelte kvoter behandles dette i grunneierlaget, viltstellområdet og utmarksrådet.
- Bedre lagring av rundballer. Regler for avstand fra offentlig vei må følges. For kommunal vei er grensen 30 meter, Riks og Fylkesvei er grensen 50 meter. Rundballer bør samles på steder der det ikke er så utsatt for viltskader og eventuelt inngjerdes. Bygging av silo for lagring av for er et bedre alternativ enn rundballer i områder med mye hjortevilt.
- Felling av dyr med unormal oppførsel, som oppholder seg i tettbygd strøk og/eller i mye trafikkert område.
Ved akutsituasjoner der dyr må felles av sikkerhetsmessige årsaker kan de felles etter vurdering av person med ansvar for vilttelefonen også utenom kvote.
- Undersøkelse av omfang av melldrøyeforgiftning på hjortevilt.
Prøver av dyr med symptomer sendes inn.
- Praktisk hjorteviltforvaltning utføres av Bjugn/Ørland utmarksråd ihht. avtale med kommunene.
- God informasjon ved intern videresending av informasjon til grunneierlag og grunneiere.
- Satse på aktivitet i skogen som bidrar til å bedre beitetilgangen. Både slutthogst, tynning og regulering i skog vil virke positivt. Disse tiltakene er sammenfallende med skogtiltak i landbruksplanen.